

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: Българският език: славянски, балкански и европейски

Лектор: доц. д-р Цветана Димитрова

Телефон: +359 889418599

Имейл: cvetana@dcl.bas.bg, tvetana.dimitrova@gmail.com

Хорариум: 30 часа

Анотация (до 150 думи):

Курсът има за цел да запознае обучаващите се с принципите на определяне на мястото на българския език сред другите езици, с които се предполага, че е свързан. Курсистите ще се запознаят с различни класификации на езиците, както и с принципите, по които се формират те, и проблемите, свързани с класифицирането на даден език. Ще бъдат разгледани проявите и развоя на някои морфосинтактични категории и явления в българския език – както в диахронен план, така и в синхронен план, както и от гледна точка на езиковата вариативност и в контекста на езиковите промени.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема 1: Класификация на езиците. Генеалогичен подход. Ареален подход. Типологичен подход

Тема 2: Езикови контакти и езикови промени

Тема 3: Балканският езиков съюз. Българският език като балкански език

Тема 4: Европейският езиков ареал. Българският език като европейски език

Тема 5: Езикова вариативност. Синхрония и диахрония

Тема 6: Падежен синкретизъм

Тема 7: Изразяване на категорията (не)определеност

Тема 8: Релативни изречения

Тема 9: Изразяване на притежание

Тема 10: Промени в глаголната система

Тема 10: Промени в местоименната система

Форми на обучение и оценяване:

Присъствена форма на обучения – лекции; дискуссионни семинари; самостоятелна работа – запознаване с научната литература, работа с езикови данни,

Форма на оценяване: самостоятелна разработка, събеседване

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

Обучаващите се ще придобият знания за различните класификации на езиците и принципите, по които се формират те, както и за проявите и развоя на морфосинтактичните категории и явления в българския език – както в диахронен план, така и в синхронен план, както и от гледна точка на езиковата вариативност и в контекста на езиковите промени.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Умения за работа с езикови данни, правене на изводи въз основа на анализа на езиковите данни и в контекста на разглежданите лингвистични теории.

Литература:

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА:

- Асенова, П. 2002. Балканско езикознание. Велико Търново: Faber
- Асенова, П. 2016. Избрани статии по балканско езикознание. София: АПП Аля.
- Добрев, Ив. Старобългарска граматика. Теория на основите. София: Наука и изкуство, 1982.
- Дуриданов, Ив., Ек. Дограмаджиева, А. Минчева, Ив. Буюклиев, Вл. Георгиев, А. Давидов, Ив. Добрев, Р. Златанова, Св. Иванчев, П. Илчев, Д. Иванова-Мирчева. 1991. Старобългарска граматика. Фонетика, морфология, синтаксис. София: Издателство на БАН.
- Иванчев, С. Приноси в българското и славянското езикознание. София, 1978.
- Иванчев, Св. 1982. Българският език – класически и екзотичен. София: Народна просвета
- Кръпова, Ил., Цв. Димитрова. Българският език в европейския езиков ареал. София: Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, 2024.
- Куцаров, Ив. Славяните и славянската филология. Пловдив: Пловдивско университетско издателство „Паисий Хилендарски“, 2002.
- Куцаров, Ив. Увод в славянската филология. Езиковедска славистика. Част I. София, 1980.
- Куцаров, Ив. Етюди по славистике. Пловдив: ИК „Призма“, 2003.
- Леков, И. Общност и многообразие в граматическия строй на славянските езици. София, 1958.
- Леков, И. Особенности на синтактичния тип на славянските езици. София, 1972.
- Любенова, Ел. Помагало по сравнителна граматика на славянските езици. Пловдив, 2001.
- МДАБЯ 2003 – 2013. Малый диалектологический атлас балканских языков. Под ред. А.Н. Соболева. Пробный выпуск. München, 2003. Серия лексическая. Т. I. Лексика духовной культуры. München, 2005. Т. II. Человек. Семья. München, 2006. Т. III. Животноводство. С.-Петербург, München, 2009. Т. IV. Ландшафт. С.-Петербург, München, 2010. Т. V. Ланд 378 шафтная лексика. С.-Петербург, München, 2012. Т. VI. Метеорология. С.-Петербург; München, 2013. Т. VII. Полеводство. Огородничество. С.-Петербург, München, 2013. Серия грамматическая. Т. I. Категории имени существительного. München, 2005.
- Петров, В. Българският език като балкански език. Велико Търново: УИ “Св. св. Кирил и Методий”, 2023.
- Плунгян 2003: Плунгян, В. Общая морфология. Введение в проблематику. Москва 2003.
- Тотоманова, А.-М. Някои наблюдения върху пре-групирването на склоненията в българския език. – В: Тотоманова, А.-М. Из историята на българския език. Сборник статии. С., 2009, 55–59.
- Тотоманова, А.-М. Прегрупирането на склоненията в българския език. – В: Тотоманова, А.-М. Из историята на българския език. Сборник статии. С., 2009, 60–74.
- Тотоманова, А.-М. Проблеми на имената с -nt-основи в старобългарския език. – В: Тотоманова, А.-М. Из историята на българския език. Сборник статии. С., 2009, 124–130.

Aikhenvald, A.Y. , R.M.W. Dixon (eds.). Areal Diffusion and Genetic Inheritance: Problems in Comparative Linguistics. Oxford: Oxford University Press.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАИ

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

- Bechert, J., G. Bernini, C. Buridant (eds.). *Toward a Typology of European Languages*. Berlin, New York: De Gruyter Mouton
- Comrie, B., G.G. Corbett 1993. *The Slavonic Languages*. London, New York: Routledge.
- Croft, W. 1991. *Syntactic Categories and Grammatical Relations: The Cognitive Organization of Information*. Chicago: The University of Chicago Press. Croft, W. 2012. *Verbs: Aspect and Causal Structure*. Oxford: Oxford University Press
- Danylenko, A., M. Nomachi (eds.). *Slavic on the Language Map of Europe: Historical and Areal-Typological Dimensions*. Berlin, Boston: De Gruyter Mouton,
- Die Slavischen Sprachen / The Slavic Languages: Ein internationales Handbuch zur ihrer Struktur, ihrer Geschichte und ihrer Erforschung / An International Handbook of their history, their Structure and their Investigation*. Hrsg. v. Berger, Tilman / Gutschmidt, Karl / Kempgen, Sebastian / Kosta, Peter. Halbband 1 ISBN 978-3-11-015660-7 (Series: Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft / Handbooks of Linguistics and Communication Science / [HSK])
Halbband 1, Berlin, New York: De Gruyter Mouton, 2009. <https://doi.org/10.1515/9783110214475>;
Halbband 2, Berlin, München, Boston: De Gruyter Mouton, 2014.
<https://doi.org/10.1515/9783110215472>.
- Drinka, B. 2017. *Language Contact in Europe: The Periphrastic Perfect Through History*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Friedman, V. A., B. D. Joseph. *The Balkan Languages*. Cambridge university press, 2025.
- Greenberg, M. L. (ed.). *Encyclopedia of Slavic Languages and Linguistics Online*
- Haspelmath, M., M. Dryer, D. Gil, B. Comrie (eds.). *The World Atlas of Language Structures*. Oxford, New York: Oxford University Press
- Haspelmath, M. et al. (eds.). *Language typology and language universals*. Vol. 2, Berlin, Boston: De Gruyter Mouton
- Heine, B. 1997. *Cognitive Foundations of Grammar*. New York, Oxford: Oxford University Press
- Heine, B. 1997. *Possession: Cognitive Sources, Forces, and Grammaticalization*. Cambridge: Cambridge
- Heine, B., T. Kuteva. 2002. *World Lexicon of Grammaticalization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Heine, B., T. Kuteva. 2005. *Language Contact and Grammatical Change*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Heine, B., T. Kuteva. 2006. *The Changing Languages of Europe*. Oxford: Oxford University Press.
- Heine, B., T. Kuteva. 2007. *The Genesis of Grammar: A Reconstruction*. Oxford University Press.
- R. Hickey (ed.). *The Cambridge Handbook of Areal Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press
- Shopen, T. (ed.). *Language Typology and Syntactic Description*. Cambridge: Cambridge University Press,
- Stassen, L. 2009. *Predicative Possession*. Oxford University Press.
- Tomić, O.M. (ed.). *Balkan Syntax and Semantics*. Amsterdam: John Benjamins
- Tomić, O.M. 2006. *Balkan Sprachbund Morpho-syntactic Features*. Springer Dordrecht. University Press.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Van der Auwera, J. (ed.). 1998a. Adverbial Constructions in the Languages of Europe. Berlin, New York: Mouton de Gruyter.

Van der Auwera, J. 2011. Standard Average European. – In: B. Kortmann, J. van der Auwera (eds.). The Languages and Linguistics of Europe: A Comprehensive Guide. Walter de Gruyter, pp. 291 – 307.

Допълнителна информация (по желание) (например: специални изисквания, лабораторно оборудване, предварителни знания):

Владеене на поне един чужд език. Интерес към езиците и езикознанието.